

Aan
Gemeente Hoogeveen
Mevrouw H. Steverink- Bos

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle
T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

notitie

Contactpersoon	Kenmerk	Status	Datum
M. (Mike) Wallink	17-415a	definitief	10 juli 2018

Betreft

Vleermuisonderzoek herinrichting Wolfsbos, Hoogeveen

Omschrijving

Inleiding

Gemeente Hoogeveen is voornemens om op een terrein aan de Koekoekslaan in Hoogeveen meerdere gebouwen te slopen en het terrein grotendeels herin te richten. Voor deze ruimtelijke ingreep is in 2017 een quickscan soortbescherming uitgevoerd¹. Uit de quickscan bleek dat in alle vier de aanwezige panden potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Ecogroen heeft in 2017 en 2018 een onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd op deze locaties. Doel van het onderzoek is het vaststellen of en zo ja, waar zich vaste verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Deze notitie geeft een verslag van de resultaten van het vleermuisonderzoek.

Situatie

Het plangebied bestaat uit een schoolgebouw, een buurthuis, het gebouw van de IOOF en een schuurtje. Deze gebouwen worden gesloopt. Op het terrein wordt onder andere een Kindcentrum gerealiseerd waarin een twee scholen en een peuterzaal worden gevestigd. Voor de ligging van het plangebied wordt verwezen naar figuur 1 op de volgende pagina.

Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foeragegebieden (zie kader 1). Onderstaand worden deze onderdelen nader besproken.

¹ Brendeke, H. (2017) Quickscan natuurtoets herinrichting terrein Wolfsbos, Hoogeveen. Beoordeling van effecten op wettelijk beschermde natuurwaarden. Rapport 17-415. Ecogroen bv Zwolle.

Figuur 1. Overzicht van het plangebied (rode vlak). Bron luchtfoto: Google Earth.

Kader 1 Vleermuizen

Het leefgebied van in de Wet natuurbescherming beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich met name gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen en vliegroutes. Volgens het protocol voor vleermuizen (zie kader 2) dienen in voorliggende situatie minimaal vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar te worden uitgevoerd. Het onderzoek is op verschillende tijdstippen door één persoon uitgevoerd (zie tabel 1). Het gaat hierbij om twee nachtelijke bezoeken van half augustus tot eind september gericht op baltslocaties en paar-/winterverblijfplaatsen. Deze bezoeken zijn op 5 en 20 september 2017 uitgevoerd. In de periode mei tot half juli 2018 zijn een avond- en een ochtendbezoek uitgevoerd op respectievelijk 21 mei en 15 juni 2018. Deze zijn gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen.

Bij de nachtelijke bezoeken hebben we gebruik gemaakt van een batdetector. Met een batdetector zijn vrijwel alle vleermuissoorten op naam te brengen. De bezoeken hebben wij tijdens optimaal weer (droog, niet te koud en nagevoel windstil) rond de avond- of ochtendschemering uitgevoerd.

Kader 2 Toelichting onderzoeksprotocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen². Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van EZ en de Zoogdiervereniging.

Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. Het volgen van het vleermuisprotocol wordt echter wel aangeraden. Het toepassen van het protocol heeft tot doel:

- 1) Dat bevoegd gezag geen aanvullend onderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming;
- 2) Dat een onderzoek stand houdt in eventuele juridische procedure.

Tabel 1 Overzicht uitgevoerde onderzoeken in 2017 en 2018.

Datum	Type bezoek	Aanwezig	Weer	Aantal personen
5-09-2017	Ochtend	04:00-06:30 uur	Sluiterbewolking, droog, weinig wind, 13 °C	1
20-09-2017	Avond	20:00-20:45 uur	Onbewolkt, droog, weinig wind, 20°C	1
21-05-2018	Avond	21:15-23:30 uur	Onbewolkt, droog, windstil, 23°C	1
15-06-2018	Ochtend	03:15-05:15 uur	Licht bewolkt, droog, windstil, 13 °C	1

Resultaten vleermuisonderzoek

Vaste verblijfplaatsen

In de aanwezige bebouwing zijn geen invliegende, uitvliegende of zwermende vleermuizen waargenomen. Wel zijn rond het panden en directe omgeving enkele langs vliegende en foeragerende exemplaren van Gewone dwergvleermuis en Rosse vleermuis waargenomen. Binding van vleermuizen met het pand is niet vastgesteld.

Vliegroutes en foerageergebieden

De aanwezigheid van opgaande beplanting en bebouwing maakt dat vleermuizen het plangebied gebruiken als foerageergebied. Tijdens het vleermuisonderzoek zijn Gewone dwergvleermuis en Rosse vleermuis foeragerend waargenomen. Een vliegroute is niet aangetroffen tijdens het onderzoek. In stedelijk gebied kunnen vleermuizen zich bovendien gemakkelijk oriënteren op de aanwezige bebouwing. De inrichtingsplannen geven daarom geen aanleiding schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen. Van onmisbaar foerageergebied of een belangrijke, onmisbare vliegroute is sowieso geen sprake.

Het nemen van juridische stappen en het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

² NGB (2017). Vleermuisprotocol 2017.

Houdbaarheid onderzoek

Wij wijzen op de beperkte geldigheidsduur van het vleermuisonderzoek (zie kader 3). Het uitgevoerde vleermuisonderzoek is in deze situatie geldig tot juni 2021. Na deze periode dient het vleermuisonderzoek herhaald te worden.

Kader 3: Geldigheidsduur vleermuisonderzoek

Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen en wisselen, behalve in de winter, regelmatig van verblijfplaats. Gezien dit mobiele karakter van vleermuizen is vleermuisonderzoek juridisch gezien slechts voor een bepaalde periode rechtsgeldig. Volgens het bevoegd gezag zijn er geen richtlijnen hoe lang een vleermuisonderzoek 'houdbaar' is. Over het algemeen wordt een periode van drie jaar aangehouden.